Lieta Nr.11092095220

KA02-0023-25/3

ECLI:LV:KUAT:2025:0115.11092095220.5.S

Kurzemes apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2025.gada 15.janvārī

Tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja Aiva Daidere tiesneši Didzis Aktumanis

un Aija Āva

piedaloties prokurorei Kristiānai Vehi aizstāvim Artim Mežgailim

atklātā tiesas sēdē izskatīja apsūdzētā /Persona A/ apelācijas sūdzību par Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 14.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 14.novembra spriedumu /Persona A/, personas kods /Personas kods/, atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 8 mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Papildsoda – probācijas uzraudzība – izciešanu noteikts uzsākt pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

/Persona A/ noteikts pienākums nākamajā darba dienā pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes vietas pieteikties papildsoda – probācijas uzraudzības – izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai vai, ja nav deklarētās dzīvesvietas, — Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā, kuras darbības teritorijā atrodas viņa faktiskā dzīvesvieta.

No /Persona A/ /Persona B/ labā piedzīta mantiskā kaitējuma kompensācija 1599,78*euro* apmērā un morālā kaitējuma kompensācija 6065 *euro* apmērā, pārējā prasījuma daļā mantiskā kaitējuma kompensāciju un morālā kaitējuma kompensācija kriminālprocesā nav noteikta.

No /Persona A/ valsts labā piedzīta cietušajam valsts izmaksātā kompensācija 1935*euro* apmērā.

Kaitējumu kompensāciju labprātīgai izpildei noteikts 30 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējumu kompensāciju atlīdzināšanu.

Ar spriedumu izlemts jautājums par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /Persona A/ tīši nodarīja smagu miesas bojājumu.

2020.gada 29.augustā laika posmā no plkst.23.03 līdz plkst.23.29, pirmstiesas kriminālprocesā precīzāk nenoskaidrotā laikā, /Persona A/, izmantojot transporta aplikāciju „BOLT”, izsauca taksometru uz adresi /Adrese A/.

Tajā brīdī taksometra ar vienotu reģistrācijas numuru /Reģistrācijas numurs/ vadītājs /Persona B/ saņēma /Persona A/ izsaukumu un ieradās pēc norādītās adreses.

Pēc tam /Persona A/ iekāpa taksometrā un apsēdās priekšējā pasažiera sēdeklī blakus taksometra vadītājam. /Persona B/ lūdza /Persona A/ precizēt braukšanas galamērķi, jautājot, kur viņš vēlas doties, pēc kā /Persona A/ izteica neapmierinātību, ka pirms tam taksometrs bija ieradies tālāk no sākotnējās izsaukuma vietas, un izteicās rupjiem vārdiem par taksometra vadītāju /Persona B/ par to, ka viņš saziņā ar /Persona A/ runā viņam nesaprotamā latviešu valodā un ar krievu valodas akcentu.

Konflikta laikā /Persona A/ sāka zvanīt uz ārkārtējo notikumu tālruņa numuru 112, informējot Valsts policiju par notiekošo. Kad /Persona B/ palūdza /Persona A/ izkāpt no taksometra un vēlējās piezvanīt Valsts policijai, lai ziņotu par agresīvu klientu, tajā brīdī /Persona A/, būdams neapmierināts ar to, bez atļaujas paņēma uz taksometra paneļa novietoto /Persona B/ piederošo mobilo telefonu bez nodoma to nolaupīt un izkāpa no taksometra, pēc kā devās prom, lai kavētu /Persona B/ iespēju sazināties ar policiju.

/Persona B/ skrēja /Persona A/ līdzi, lai atgūtu savu mobilo telefonu. Tajā brīdī /Persona A/ pagriezās pret /Persona B/ un tīši, dusmu dēļ ne mazāk kā četras reizes ar dūri iesita /Persona B/ pa seju, nodarot miesas bojājumus: sejas sasitumu ar zemādas asinsizplūdumiem ap abām acīm, apakšžokļa kreisajā pusē, asinsizplūdumu labās acs konjuktīvā, sistu brūci pieres apvidū, labās orbītas apakšējās, iekšējās un augšējās sieniņas, kreisās orbītas ārējās sieniņas, apakšžokļa kaula, abu augšžokļa dobumu priekšējo, ārējo sieniņu lūzumiem un pēc sava rakstura pieskaitāmi pie smagiem miesas bojājumiem, kas ir bīstami dzīvībai.

Šādas /Persona A/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais /Persona A/, lūdzot spriedumu atcelt un taisīt jaunu, viņu attaisnojošu spriedumu, noraidīt visas pret viņu izvirzītās mantiskās pretenzijas.

Apsūdzētais apelācijas sūdzību pamatojis ar turpmāk izklāstītajiem apsvērumiem.

[3.1] Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka viņa darbībās nav Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, līdz ar to spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā, tai skaitā par viņam piespriesto sodu.

[3.2] Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 124.pantu, apsūdzētais uzsver, ka viņu nevar atzīt par vainīgu smaga nozieguma izdarīšanā, balstoties tikai uz pieņēmumiem un tajos balstītiem apgalvojumiem par kādu faktu esību vai neesību. Faktiem ir jābūt pierādītiem un neapšaubāmiem. No sprieduma motīvu daļas apsūdzētais secina, ka vienīgie pierādījumi viņa vainai ir par cietušo atzītās personas /Persona B/ paskaidrojumi, atzīmējot, ka ekspertīžu atzinumi apraksta miesas bojājumus, nevis viņa vainu tīšā to nodarīšanā.

Apelācijas sūdzībā vērsta uzmanība uz sprieduma motīvu daļas [4.1.1] un [4.1.2] punktā policijas darbinieku /Persona G/ un /Persona E/ 2020.gada 29.augusta ziņojumos saistībā ar /Persona A/ paskaidroto norādīto; [4.1.4] punktā minēto /Persona B/ iesniegumu; [4.1.5] un [4.1.6] punktā norādīto par administratīvā procesa uzsākšanu un administratīvā pārkāpuma lietā cietušā /Persona B/ 2020.gada 30.augustā sniegtajām liecībām; [4.1.11] punktā no policijas darbinieces /Persona J/ 2022.gada 28.janvāra ziņojuma tiesas konstatēto; [4.1.12.] un [4.1.13] punktā tiesas citētajām /Persona B/ 2020.gada 27.novembrī sniegtajām liecībām, tiesas norādi uz /Persona B/ papildus sniegtajām liecībām 2021.gada 12.aprīlī un 2021.gada 7.aprīļa /Persona B/ liecību pārbaudi uz vietas.

Vienlaikus apsūdzētais akcentē, ka tiesa sprieduma [4.5] punktā ir tikai pieminējusi, bet nav vērtējusi liecinieka /Persona E/ 2022.gada 22.februārī sniegtās liecības, no kurām izriet, ka viņš savas dežūras laikā pieņēmis iesniegumu un nopratinājis cietušo /Persona B/, uz kura sejas bija redzami miesas bojājumi – asinis kreisās uzacs rajonā, un piedāvājis /Persona B/ medicīnisko palīdzību, no kā /Persona B/ atteicies.

Tiesas argumentu, ka izdarīto sitienu skaits kopsakarā ar /Persona B/ konstatēto miesas bojājumu raksturu, smagumu un apstākli, ka /Persona A/ nav konstatēti miesas bojājumi, ir pretrunā /Persona A/ izvirzītajai aizstāvības

pozīcijai, ka viņš bijis spiests aizstāvēties, apsūdzētais uzskata par nepamatotu. Viņš norāda, ka aizstāvēšanās nenozīmē, ka tam, kurš aizstāvas, noteikti vispirms jāsagaida, lai uzbrucējs izdara iecerēto. Vienlaikus apsūdzētais akcentē, ka persona, kura aizstāvas, var atrasties lielā stresā, pat šokā un cilvēciski ir saprotama nespēja adekvāti pilnībā izvērtēt sagaidāmo (atvairāmo) briesmu apjomu un raksturu pārmērīga psihiskā uzbudinājuma dēļ.

Apelators norāda, ka viņam nav bijis nolūka tīši nodarīt kaitējumu /Persona B/ veselībai.

Sūdzībā norādīts, ka tiesa nav vērtējusi Bolt Technology OU sniegto informāciju par taksometra izsaukumu, un konkrēti, ka par minēto braucienu nav saņemtas sūdzības ne no vadītāja, ne pasažiera.

[3.3] Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 128.pantu, /Persona A/ norāda, ka viņam nav saprotama tiesas motivācija, atzīstot viņu par vainīgu smaga nozieguma izdarīšanā, turklāt sodot ar reālu brīvības atņemšanas sodu.

[3.4] Sūdzības iesniedzējs vērš uzmanību uz pirmstiesas izmeklēšanas laikā pieļautajiem pārkāpumiem, attiecībā par ko pirmās instances tiesa pieņēmusi blakus lēmumu. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka šo pārkāpumu dēļ nav bijis iespējams noskaidrot apsūdzībā ietverto apgalvojumu, ka apsūdzētais viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarījis atbildību pastiprinošos apstākļos, būdams alkohola ietekmē, un citus būtiskus lietas apstākļus. Apsūdzētā ieskatā, pirmstiesas izmeklēšanas laikā pieļautie pārkāpumi rada saprātīgas šaubas par viņa vainu.

[3.5] Apelators uzskata, ka tiesas secinājumi par cietušā liecību ticamību ir pretrunā Kriminālprocesa likuma 512.panta otrajā daļā noteiktajam, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai. Līdz ar to spriedums atzīstams par nepamatotu kā neatbilstošs Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai.

[3.6] /Persona A/ ieskatā, tiesa viņam piespriedusi nesamērīgu, pārāk bargu un nepamatotu sodu, demonstrējot tiesas negatīvo attieksmi pret viņu. Apsūdzētajam nav saprotams, kādēļ tiesa uzskata, ka viņam būtu jāizsaka nožēla un jāatvainojas, ja viņš savu vainu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā neatzīst. Tas pats attiecināms uz kaitējuma kompensācijas segšanu. Viņš arī neizprot, kā tiesas konstatētais, ka viņa apgādībā ir viena nepilngadīga persona, ģimene, var nebūt viņa personību pozitīvi raksturojošs apstāklis.

[3.7] Atsaucoties uz judikatūrā attiecībā par sprieduma motivāciju norādīto, Krimināllikuma 35.pantā definēto soda mērķi, juridiskajā literatūrā saistībā ar cilvēktiesību ievērošanu pausto, apsūdzētais uzskata, ka, viņu notiesājot un turklāt nesamērīgi bargi sodot, tiek pārkāptas viņa pamattiesības – tiesības uz taisnīgu tiesu.

[4] Apelācijas instances tiesā procesa dalībnieki norādīja turpmāko.

[4.1] Prokurore pirmās instances tiesas spriedumu uzskatīja par tiesisku un pamatotu, lūdza to atstāt negrozītu, bet apsūdzētā apelācijas sūdzību kā nepamatotu noraidīt.

[4.2] Apsūdzētais /Persona A/ uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Izmantoja savas procesuālās tiesības neliecināt, piekrita atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem. Uzturēja iepriekš sniegtās liecības, sniedza notikuma izklāstu, uzsverot, ka apzinātus sitienus cietušajam nav izdarījis. Norādīja, ka viņa apgādībā ir divi bērni – 2 gadi 6 mēneši un 6 gadi, dzīvo Valmierā, strādā autoservisā par automehāniķi, no notikušā jauni krimināprocesi nav ierosināti.

[4.3] Apsūdzētā /Persona A/ aizstāvis A.Mežgailis pievienojās aizstāvamā iesniegtajai apelācijas sūdzībai, uzskatīja, ka pārbaudītie pierādījumi neapstiprina /Persona A/ vainīgumu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā un /Persona A/ darbībās nav konstatējamas Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, tādēļ /Persona A/ ir attaisnojams, bet cietušā izvirzītās mantiskās pretenzijas noraidāmas pilnībā. Vienlaikus aizstāvis /Persona A/ piespriesto sodu uzskatīja par pārāk bargu un nepamatotu.

Motīvu daļa

[5] Apsvērusi apelācijas sūdzības argumentus, uzklausījusi prokurora un aizstāvja viedokli, apsūdzētā liecības, pārbaudījusi krimināllietas materiālus iesniegtās sūdzības apjomā un ietvaros, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 14.novembra spriedums atceļams daļā par /Persona A/ noteikto sodu.

[6] Pirmās instances tiesas spriedums pārsūdzēts pēc būtības – apsūdzētais un viņa aizstāvis lūdz /Persona A/ pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas atzīt par nevainīgu un attaisnot, kā arī vienlaicīgi norādīts uz

nesamērīgi barga soda noteikšanu.

No minētā izriet, ka apelācijas instances tiesai ir jāizspriež: 1) vai pārbaudītie pierādījumi ir pietiekoši un apstiprina /Persona A/ vainīgumu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas un 2) vai pirmās instances tiesa, nosakot sodu, ir ievērojusi Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi un 46.pantā reglamentētos soda noteikšanas vispārīgos principus.

[7] Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem, tostarp šā panta pirmajā daļā noteiktajam, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā ietvertā prasība par sprieduma pamatotību ir saistīta ar sprieduma satura pareizību pēc būtības un attiecas uz tiesas atzinumiem, motīviem un nolēmumiem spriedumā. Sprieduma pamatotība nozīmē, ka lieta pareizi izspriesta pēc būtības un reizē ar to spriedumā izteiktie tiesas atzinumi un nolēmumi ir pietiekami motivēti, atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, aptver visus lietā izspriežamos jautājumus un ir pamatoti ar tiesas sēdē pārbaudītiem un spriedumā novērtētiem attiecināmiem, pieļaujamiem un ticamiem pierādījumiem.

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka apsūdzētā /Persona A/ vainīgums viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā, pierādīts ārpussaprātīgām šaubām, kā arī pamatoti konstatējusi /Persona A/ darbībās visas nepieciešamās un obligātās noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes un pareizi kvalificējusi apsūdzētā darbības. Pirmās instances tiesa argumentējusi savus atzinumus, pamatojusi tos ar atsaucēm uz tiesību normām, pēc kurām tā vadījās, un lietā esošajiem pierādījumiem.

Izvērtējot kriminālprocesā pārbaudīto pierādījumu kopumu apelācijas sūdzības ietvaros, apelācijas instances tiesa atzīst, ka tas atbilst Kriminālprocesa likuma 124.panta piektās daļas nosacījumiem, proti, pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību.

Pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128.pantā. Savukārt izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības.

Pirmās instances tiesa pierādījumus ir novērtējusi no attiecināmības, pieļaujamības un ticamības viedokļa, atzīstot, ka tie saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127.–130.panta nosacījumiem var tikt izmantoti pierādīšanā un apstiprina apsūdzētā vainīgumu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas izdarīšanā. Apelācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus pierādījumu vērtēšanā un atzīst, ka pirmās instances tiesa Kriminālprocesa likuma 9.nodaļā ietvertos kritērijus ir ievērojusi.

Pirmās instances tiesa notiesājošu spriedumu pamatojusi ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes patruļpolicijas /Amatpersona/ /Persona G/, /Amatpersona/ /Persona E/ ziņojumos un liecībās, Iekšlietu ministrijas Informācijas centra audioieraksta satura apskates uzziņā, /Persona B/ iesniegumā, administratīvā pārkāpuma lietas Nr.15550006766464710 materiālos, tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumā Nr/Numurs/, papildus tiesu medicīnas eksperta 29.03.2021. un 21.05.2021. atzinumos, tiesu medicīnas eksperta /Persona I/ liecībās, cietušā /Persona B/ liecībās, papildus sniegtajās liecībās un 07.04.2021. liecību pārbaudē uz vietas, fotoattēlos, Bolt Technology OU informācijā, arī paša /Persona A/ 07.04.2021. un 13.05.2021. liecībās, 22.09.2021. /Persona A/ liecību pārbaudē uz vietas, cietušā un apsūdzētā 10.11.2021. konfrontēšanas protokolā, liecinieka, /Amatpersona/ /Persona H/ liecībās, liecinieka /Persona F/ liecībās norādītajām ziņām. Pirmās instances tiesas spriedums satur minēto liecību un citu pierādījumu izklāstu un izvērtējumu kopumā un savstarpējā sakarībā.

Pierādījumu izvērtēšanas, ticamības un pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esība/neesība apsūdzētā vainīgumam, ko izvērtē tiesa. Pirmās instances tiesai šaubas par /Persona A/ vainīgumu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā, izdarīšanā nav radušās, un arī apelācijas instances tiesa pēc visu pierādījumu kopuma izvērtēšanas nekonstatē apstākļus, kuri radītu šaubas par to.

Apelācijas instances tiesa norāda, ka apsūdzētā un viņa aizstāvja atšķirīgais viedoklis par pierādījumu vērtēšanu un to pieļaujamību nav pamats sprieduma atcelšanai daļā par /Persona A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas, ja vien netiek konstatēts, ka pirmās instances tiesa pieļāvusi procesuālus pārkāpumus pierādījumu vērtēšanā.

Apgabaltiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, atzīst, ka nav pamata atkārtot tos pirmās instances tiesas spriedumā analizētos pierādījumus un izdarītos secinājumus, kuriem apelācijas instances tiesa pievienojas.

Arī Senāts norādījis, ka apelācijas instances tiesa var piemērot Kriminālprocesa likuma 564.panta sestajā daļā noteikto tikai ar nosacījumu, ja pirmās instances tiesa, iztiesājot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus (*Senāta 2024.gada 31.janvāra lēmuma lietā Nr.SKK-38/2024,ECLI:LV:AT:2024:0131.11088061320.21.L, 9.1.punkts, 2024.gada 29.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKK-16/2024,ECLI:LV:AT:2024:0429.11860007018.11.L, 9.1.punkts*).

Apelācijas instances tiesa nekonstatē pirmās instances tiesas pieļautus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus daļā par /Persona A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, tādējādi uzskata par iespējamu, vadoties no Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas regulējuma, attiecībā par /Persona A/ vainīgumu sniegt savu vērtējumu tiem apelācijas sūdzībā izteiktajiem iebildumiem un argumentiem, kas, apgabaltiesas ieskatā, ir nozīmīgi un būtiski konkrētās lietas izspriešanā, vienlaikus neatkārtojot to pirmās instances tiesas spriedumā norādīto pierādījumu izklāstu un atzinumus, kuriem apelācijas instances tiesa pievienojas.

[8] Par nepamatotiem apelācijas instances tiesa atzīst aizstāvības apsvērumus, ka, izņemot paša cietušā apšaubāmās liecības, citi pierādījumi apsūdzētā vainīgumam lietā nav konstatēti, un šādam atzinumam par pamatu ir turpmākais.

[8.1] Apgabaltiesa atzīst, ka lietā nav konstatēti apstākļi, kas dotu pamatu apšaubīt cietušā /Persona B/ sniegto liecību patiesumu.

Cietušais /Persona B/ par apstākļiem, pie kādiem /Persona A/ viņu piekāvis, konstanti ir liecinājis jau no brīža, kad notikuma vietā ieradās policijas darbinieki.

Minētais izriet no cietušā 2020.gada 29.augusta iesnieguma protokola un 2020.gada 30.augusta cietušā nopratināšanas protokola administratīvā pārkāpuma lietā, kur cietušais pieprasījis nozīmēt viņam arī ekspertīzi miesas bojājumu noteikšanai, kā arī no 2020.gada 27.novembra, 2021.gada 12.aprīļa cietušā nopratināšanas protokoliem kriminālprocesā un pirmās instances tiesas sēdē liecinātā. Proti, cietušais konstanti ir liecinājis gan par savstarpējo vārdisko konfliktu, kas rezultējies ar atteikumu sniegt taksometra pakalpojumu, pieprasot apsūdzētajam izkāpt no taksometra, gan par apsūdzētā pretošanos, atsakoties izkāpt, bet pēc tam izkāpjot un promejot paņemot cietušā telefonu, gan arī par cietušā sekošanu apsūdzētajam nolūkā atgūt telefonu, kas savukārt rezultējies ar apsūdzētā uzbrukumu cietušajam, vairākas reizes iesitot ar dūri pa cietušā seju.

Apstāklis, ka sākotnējā iesniegumā notikušā apstākļi norādīti vispārīgi, bet vēlākās pratināšanās sniegtās ziņas kļuvušas detalizētākas, izskaidrojams ar procesuālās darbības veikušās amatpersonas pienākumu izpildes kvalitāti - amatpersona nav centusies detalizēti skaidrot visus lietai nozīmīgos apstākļus, savukārt cietušais dēļ fiziskā un emocionālā stāvokļa pēc piekaušanas pēc saviem ieskatiem ir norādījis uz svarīgāko, ievērojot, ka sākotnējais iesniegums un liecības sniegtas vēl pirms cietušais saņēmis medicīnisko palīdzību.

Arī fakts, ka cietušais līdz policijas iecirknim pēc notikušā pats vēl vadījis automašīnu un ārstniecības iestādē vērsies tikai pēc sākotnējo iesniegumu iesniegšanas, nedod pamatu apšaubīt cietušā liecībās norādīto par to, kādos apstākļos viņš ieguvis konkrētos miesas bojājumus. Turklāt miesas bojājumu apraksts neizslēdza cietušā pastāvīgu pārvietošanos, par ko liecina arī apstāklis, ka ārstniecības iestādē cietušais ieradies pats īsā laika posmā pēc notikušā plkst.3.45, kur, ņemot vērā cietušā traumu smagumu, /Persona B/ stacionēts. Bez tam arī medicīnas personālam /Persona B/ par miesas bojājumu izcelsmi norādījis, ka, strādājot par taksistu, uzbrukusi nepazīstama

persona un sasitusi seju. Līdz ar to vispārīgais aizstāvības iebildums, ka cietušais miesas bojājumus varējis iegūt citos (nenorādot kādos) apstākļos, apgabaltiesas vērtējumā, nav pamatots, jo neatbilst lietā noskaidrotajam.

Tāpat apgabaltiesa nekonstatē apstākļus, uz tādiem nenorādīja arī aizstāvība, ka cietušais būtu ieinteresēts aprunāt apsūdzēto un panākt tieši apsūdzētā notiesāšanu. Kā noskaidrots, cietušais ar apsūdzēto pirms notikušā savstarpēji nebija pazīstami un, kā redzams no lietas materiāliem, cietušā vienīgā interese ir panākt, lai apsūdzētais atbild par savu prettiesisko rīcību un nodarīto kaitējumu viņa veselībai, kas ir ievērojams (sistas brūces, lūzumi pieres, acu, augšžokļa rajonā).

[8.2] Ticamību cietušā liecībās norādītajām ziņām par miesas bojājumu sejas rajonā iegūšanu, apsūdzētajam cietušo piekaujot, tieši un pastarpināti apstiprina arī citi pierādījumi.

Par to liecināja policijas darbinieki, kuri ieradās notikuma vietā, vēlāk iecirknī formēja dokumentus. Tā liecinieks /Persona G/ liecinājis, ka izsaukuma vietā sastapuši piekautu (konkrētus miesas bojājumus neatcerējās) taksometra vadītāju /Persona B/ un tā pasažieri /Persona A/, kurš skaidrojis, ka sitis aizstāvoties,/Persona A/ miesas bojājumi nav bijuši.Liecinieks /Persona F/ liecinājis, ka bijis redzams, ka /Persona B/ ir piekauts - viņam tecējušas asinis sejas rajonā, runājis nesakarīgi, lēni, nesaprotamā krievu valodā, uzvedies adekvāti, normāli atbildējis uz uzdotajiem jautājumiem, savukārt /Persona A/ atradies manāmā alkohola reibuma stāvoklī, uzvedies agresīvi, kad dzirdējis /Persona B/ atbildes, kuras viņam bijis nepatīkami dzirdēt, komentējis to rupji. Liecinieks /Persona E/, kurš savas dežūras laikā pieņēmis iesniegumu un nopratinājis cietušo /Persona B/ par notikušo konfliktu starp viņu un pasažieri /Persona A/, liecināja, ka /Persona B/ uz sejas bija redzami miesas bojājumi – asinis kreisās uzacs rajonā, cietušais uzvedies adekvāti, bet /Persona A/ bijis manāmi iereibis.

Tāpat arī no tiesu medicīniskās ekspertīzes, papildus ekspertīzes atzinumos un eksperta liecībās norādītajām ziņām izriet, ka cietušajam konstatēti miesas bojājumi sejas rajonā nodarīti ne mazāk kā četru traumatisku iedarbību rezultātā, tie varēja tikt nodarīti sitienu ar dūri rezultātā, bet nevarēja rasties cietušajam krītot no sava ķermeņa augstuma uz plakanas virsmas, kāda bija notikuma vietā.

[8.3] Iepriekš norādīto apsvērumu dēļ apgabaltiesa attiecībā par apsūdzētā liecību ticamību pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma [5] punktā izdarītajai apsūdzētā liecību analīzei un to novērtējumam. Pirmās instances tiesa pamatoti apsūdzētā liecībām ticamību piešķīrusi tikai tik tālu, cik tajās norādītie apstākļi apstiprinās arī citiem lietā pārbaudītajiem pierādījumiem. Apsūdzētā liecinātais, noliedzot tīšu sitienu izdarīšanu cietušajam pa seju un skaidrojot, ka cietušais miesas bojājumus varējis iegūt savstarpējās saķeršanās/grūstīšanās/kritiena uz zemes rezultātā, ir pretrunā ne tikai cietušā liecībām, kam tiesa piešķīrusi augstu ticamību, bet arī tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumos, eksperta un liecinieku liecībās norādītajām ziņām.

Arī apsūdzētā liecības, ka savstarpējo ar cietušo saķeršanos/grūstīšanos uzsācis nepieciešamās aizstāvēšanās apstākļos, apgabaltiesa neatzīst par ticamām.

Krimināllikuma 29.panta pirmā daļa nosaka, ka nepieciešamā aizstāvēšanās ir darbība, kas izdarīta, aizsargājot valsts vai sabiedrības intereses, savas vai citas personas tiesības, kā arī personu pret uzbrukumu vai uzbrukuma draudiem tādā veidā, ka uzbrucējam tiek radīts kaitējums.

Senāts norādījis, ka nepieciešamās aizstāvēšanās stāvokļa esības noteikšanā un pareizai Krimināllikuma 29.panta piemērošanai ir vērtējami uzbrukuma un aizstāvēšanās tiesiskie nosacījumi.

Tiesu praksē tiek atzīts, ka persona atrodas nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī, ja ievēroti nepieciešamās aizstāvēšanās tiesīguma nosacījumi. Atbilstoši šiem nosacījumiem uzbrukumam (apdraudējumam) ir jābūt: 1) prettiesiskam un kaitīgam; 2) īstenam; 3) patiesi pastāvošam, kas nozīmē, ka apdraudējums ir jau sācies vai pastāv reāli uzbrukuma draudi, un tas nav vēl pabeigts (*skat. Senāta 2021.gada 26.augusta lēmums lietā Nr.SKK-75/2021*, ECLI:LV:AT:2021:0826.11110013718.5.L).

Apgabaltiesa tāpat kā pirmās instances tiesa šādus potenciālā uzbrukuma no cietušā puses draudus nekonstatē. Noskaidrots, ka cietušais apsūdzētajam sekoja, pieprasot atdot viņa telefonu (kurš, kā vēlāk atklājies, bija jau izmests turpat pie automašīnas), kā arī lietā nav pierādījumu, ka cietušais būtu apsūdzētajam iesitis, jo ne

notikuma vietā, ne arī vēlāk policijas iecirknī nekādi miesas bojājumi apsūdzētajam nav konstatēti un pats apsūdzētais par tādiem sākotnēji arī nav liecinājis.

Minēto iemeslu dēļ arī apgabaltiesa atzīst, ka /Persona A/ saistībā ar inkriminēto apsūdzību un attiecībā par krimināprocesā noskaidrojamiem nozīmīgiem apstākļiem ir sniedzis apzināti nepatiesas liecības (sagrozot faktus, norādot uz cietušā uzbrukumu, nepieciešamo aizstāvēšanos, noliedzot jebkādu sitienu izdarīšanu pa cietušā seju), un tas darīts sevis attaisnošanas nolūkā ar mērķi maldināt tiesu, lai izvairītos no krimināatbildības un soda par smaga nozieguma izdarīšanu.

[8.4] Tāpat nepamatoti ir arī aizstāvības apsvērumi, ka uz apsūdzētā nevainīgumu netieši norāda fakts, ka cietušais Bolt aplikācijā par konkrēto taksometra izsaukumu nav reģistrējis jebkādas sūdzības par apsūdzēto kā pasažieri. Apgabaltiesa norāda, ka apstāklis, vai cietušais ir/nav fiksējis kādas sūdzības aplikācijā par konkrēto taksometra pakalpojumu, ir cietušā subjektīvā izšķiršanās, un tas neizslēdz /Persona A/ krimināatbildību un nedod objektīvu pamatu apšaubīt cietušā liecības. Konkrēta krimināprocesa esība apstiprina faktu, ka cietušais ir izvēlējies jautājumu par pret viņu vērsta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu risināt likumā noteiktajā kārtībā, vēršoties ar iesniegumu tiesībsargājošā iestādē – policijā, lūdzot saukt vainīgo pie atbildības par izdarīto.

[8.5] Apelācijas instances tiesa norāda, ka atbilstoši Krimināprocesa likuma 128.pantam to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus krimināprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā. Nevienam no pierādījumiem nav iepriekš noteikta augstāka ticamības pakāpe nekā pārējiem pierādījumiem.

Arī tiesību doktrīnā norādīts, ka ziņu izvērtēšana kopsakarībā nozīmē, ka, lai arī ticamība ir katram individuālam pierādījumam piemītošā pazīme, tomēr to noteikt var tikai, skatot attiecīgo pierādījumu vienotā sistēmā ar citiem pierādījumiem un vērtējot to savstarpējās sakarības (*Strada-Rozenberga K. 128.panta komentārs. Grām.: Krimināprocesa likuma komentāri. A daļa. Zinātniska monogrāfija prof. K. Stradas-Rozenbergas zinātniskā redakcijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 436. lpp.*).

Tāpat norādāms, ka nav izšķirošas nozīmes, kādi pierādījumi – tiešie vai netiešie – tiek izmantoti apsūdzētā vainīguma pierādīšanā, bet nozīme ir tam, vai to pierādījumu kopums ir pietiekams un ticams, lai varētu izdarīt secinājumu par apsūdzētā vainīgumu. Krimināprocesā pierādāmo apstākļu esamības vai neesamības apstiprināšanai var tikt izmantoti arī netieši pierādījumi, kas ar saistīto faktu starpniecību dod pamatu izdarīt secinājumu par pierādāmiem apstākļiem (*Senāta 2021.gada 13.maija lēmums lietā Nr. SKK-89/2021*).

Iepriekš minēto apsvērumu dēļ apgabaltiesa atzīst, ka aizstāvība apelācijas sūdzībā, analizējot katru pierādījumu, kā piemēram, cietušā liecības vai liecinieku liecības, vai eksperta atzinumu, vai eksperta liecības u.tml. atsevišķi un atrauti vienu no otra, pretēji pirmās instances tiesas spriedumā izdarītajiem secinājumiem, nav ņēmusi vērā Krimināprocesa likuma 128.pantā noteikto, ka pierādījumi vērtējami to kopumā un savstarpējā saistībā, un nonākusi pie nepareiziem secinājumiem, ka, izņemot cietušā /Persona B/ paskaidrojumus, lietā nav citu apsūdzētā vainīgumu apstiprinošu pierādījumu.

Pievienojoties judikatūrā nostiprinātai atziņai, norādāms, ka nevainīguma prezumpcijas princips noteic, ka visas saprātīgas šaubas, kuras nevar novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Šis nevainīguma prezumpcijas elements jāpiemēro tikai pēc visu pierādījumu novērtēšanas. Tas nav piemērojams attiecībā uz atsevišķiem pierādījumiem (*Senāta 2020.gada 14.maija lēmuma lietā Nr. SKK-256/2020,ECLI:LV:AT:2020:0514.11519014416.18.L, 6.5.punkts*).

Apgabaltiesa atzīst, ka ar pirmās instances tiesas spriedumā analizētajiem tiešajiem un netiešajiem pierādījumiem, ir izslēgtas saprātīgas šaubas un pilnībā pierādīta apsūdzētā vaina viņam inkriminētā Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, tāpēc viņš ir sodāms.

[9] Par izdarītu noziedzīgu nodarījumu tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi.

Likumdevējs Krimināllikumā nosaka soda veidus, sankcijas par konkrētu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kā arī to minimālās un maksimālās robežas. Savukārt soda samērīguma izvērtēšana un individualizācija katrā krimināllietā ir tiesas kompetencē. Tiesa, piemērojot sodu par noziedzīgu nodarījumu, ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī pārējos Krimināllikuma 5.nodaļā (Soda noteikšana) paredzētos apsvērumus. Šādā veidā tiesa nodrošina soda samērīgumu un individualizāciju katrā krimināllietā*(Satversmes tiesas 2015.gada 8.aprīļa spriedums lietā Nr.2014-34-01)*.

Tiesai par katru izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms gan noziedzīgā nodarījuma kaitīguma pakāpei, gan likumīgi aizsargāto interešu apdraudējumam, gan vainīgā personībai atbilstošs sods. Tiesai jāievēro samērīguma princips - labumam, ko sabiedrība iegūs ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Lai atjaunotu taisnīgumu, krimināls odam nav jābūt nesamērīgi bargam vai pārlieku vieglam.

No apelācijas sūdzības satura un aizstāvja debašu runas izriet, ka apsūdzētais un viņa aizstāvis /Persona A/ piemēroto sodu - brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 8 mēnešiem ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem uzskata par nesamērīgu un pārāk bargu, jo pirmās instances tiesa soda noteikšanā nepamatoti ņēmusi vērā apsūdzētā aizstāvības pozīciju – savas vainas neatzīšanu un no tā izrietošo kaitējuma kompensācijas labprātīgu nesamaksu, kā arī nav ņēmusi vērā apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošās ziņas. Apelācijas instances tiesa šādus aizstāvības iebildumus atzīst par pamatotiem turpmāko apsvērumu dēļ.

[9.1] Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz septiņiem gadiem un probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā smags noziegums. /Persona A/ izdarījis tīšu (ar tiešu nodomu) pret cietušā veselību vērstu noziegumu, nodarot /Persona B/ smagus, dzīvībai bīstamus miesas bojājumus cietušā sejas rajonā.

Par /Persona A/ personību iegūtas ziņas: apsūdzētais uzskatāms par agrāk administratīvi un krimināli nesodītu personu (krimināls odīts 2013.gadā, sodāmība dzēsta), apsūdzētajam ir ģimene, apgādībā divi nepilngadīgi (2 gadus 6 mēnešus un 6 gadus veci) bērni, strādā par automehāniķi autoservisā, no notikuma brīža (vairāk kā četri gadi) ziņu par jauniem krimināl procesiem nav. Minētās ziņas kopumā, apgabaltiesas vērtējumā, atzīstamas par apsūdzētā personību pozitīvi raksturojošām, inkriminētais nodarījums ar lielu ticamību ir vērtējams kā izņēmums nevis likumsakarība noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, un tiesas rīcībā nav ziņu, ka apsūdzētajam būtu konstatējamas tādas sociālas novirzes, kas nelabvēlīgi ietekmētu viņa tiesisko un sabiedrisko apziņu kopumā.

Pirmās instances tiesa šādām apsūdzētā personību raksturojošām ziņām novērtējumu nav devusi.

Apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, kas skar nozīmīgus cilvēka dzīves un darbības aspektus, ir būtisks apstāklis, kas ļauj individualizēt sodu. Atbilstoši krimināltiesību doktrīnā nostiprinātajām atziņām vainīgā personība ir svarīgākā sastāvdaļa soda individualizācijā. Personību raksturojošo ziņu izvērtēšana ļauj, no vienas puses, noskaidrot personas noziedzīgās uzvedības cēloņus, tās noziedzīgo tieksmju stabilitāti, bet, no otras puses, noteikt maksimāli lietderīgāko sodu.

Pirmās instances tiesa apsūdzētā rīcībā saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu pamatoti nav konstatējusi atbildību mīkstinošus apstākļus. Savukārt atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 17.punktam arī apgabaltiesa atzīst, ka ir konstatējams apsūdzētā atbildību pastiprinošais apstāklis - noziedzīgu nodarījumu izdarījusī persona sniegusi apzināti nepatiesu liecību, jo apsūdzētais par lietā nozīmīgiem apstākļiem, kas saistīti ar noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, ir sniedzis apzināti nepatiesas liecības, noliedzot savā rīcībā tīšu darbību – sitienu ar dūri pa cietušā seju izdarīšanu, norādot uz citām aizstāvības versijām, kam tiesa ticamību nav piešķīrusi.

[9.2] Panta sankcijā kā vienīgais pamatsods paredzēta brīvības atņemšana ar alternatīvā formā nosakāmo papildsodu – probācijas uzraudzību.

Pārbaudot pirmās instances tiesas atzinumus par apsūdzētajam nosakāmo sodu, apelācijas instances tiesa konstatē, ka spriedumā (*skatīt pirmās instances tiesas sprieduma [7.3] līdz [7.5] punktu*), apsverot nosakāmo sodu un tā izpildi, proti, Krimināllikuma 55.pantā paredzētās nosacīta soda piemērošanas iespējas, vairākkārt ir uzsvērta apsūdzētā savas vainas neatzīšana, nožēlas neizteikšana, neatvainošanās cietušajam, labprātīga kaitējuma kompensācijas nesamaksa, uzskatot, ka vainas neatzīšana, atbildību pastiprinoša apstākļa esība, nesadarbošanās ar izmeklēšanu objektīvās patiesības noskaidrošanā un kriminālprocesa likumā noteikto mērķu sasniegšanā, izslēdz nosacītu notiesāšanu. Savukārt alternatīvā formā paredzētā papildsoda piemērošana spriedumā vispār nav motivēta.

Apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētā aizstāvības pozīcija nepamatoti ņemta vērā, nosakot apsūdzētajam sodu un izvērtējot nosacītas notiesāšanas neiespējamību, jo tiesību sevi neapsūdzēt izmantošana nevar pasliktināt apsūdzētā stāvokli.

Šāda atziņa ir nostiprināta arī judikatūrā. Viens no taisnīgas tiesas elementiem ir personas tiesības sevi neapsūdzēt, kas cita starpā ietver arī tiesības neatzīt savu vainu. Vainas atzīšana kopsakarā ar pieteikšanos par vainīgu un izdarītā nožēlošanu saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu ir atzīstama par atbildību mīkstinošu apstākli, kas ir pamats vieglāka soda noteikšanai, savukārt vainas neatzīšana nevar pastiprināt personas atbildību un pasliktināt tās stāvokli (*Senāta 2018.gada 6.novembra lēmums lietā Nr.SKK-643/2018*).

Atbilstoši noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas un pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas laikā spēkā esošajai Krimināllikuma redakcijai apsūdzētajam par izdarīto ir nosakāms brīvības atņemšanas sods. Ievērojot, ka par apsūdzēto kopumā iegūtas pozitīvi raksturojošas ziņas, soda mērķis ir sasniedzams ar pamatsodu, nepiemērojot alternatīvajā formā sankcijā paredzēto papildsodu.

[9.3] Vienlaicīgi apgabaltiesa atzīst, ka soda mērķis konkrētajā lietā ir sasniedzams, apsūdzēto neizolējot no sabiedrības, dodot iespēju turpināt būt sociāli noderīgam sabiedrībai, turpināt strādāt, gūt ienākumus un atlīdzināt cietušā labā piedzīto kaitējuma kompensāciju, tādējādi nodrošinot cietušajam gandarījumu par nodarīto kaitējumu un atjaunojot taisnīgumu. Neskatoties uz apsūdzētā aizstāvības pozīciju, apgabaltiesa uzskata, ka apsūdzētais ir izvērtējis savas prettiesiskās rīcības nepieļaujamību, par ko liecina tas, ka vairāk kā četru gadu laikā pēc konkrētā kriminālprocesa ziņu par jauniem likumpārkāpumiem tiesas rīcībā nav. Tiesas vērtējumā, lietā iegūtās pozitīvās ziņas par apsūdzēto nākotnē spēs atturēt viņu no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas un respektēt likumpaklausību kā prioritāti.

Ar Krimināllikuma 2024.gada 13.jūnija grozījumiem, kas stājušies spēkā 2025.gada 1.janvārī, no Krimināllikuma ir izslēgts 55.pants par nosacītu notiesāšanu, bet 38.^{1}pants papildināts ar 2.^{1} un 2.^{2}daļu. Saskaņā ar panta 2.^{1}daļu, ja tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, neizciešot brīvības atņemšanu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tā var piemērot probācijas uzraudzību kā pamatsodu no trim līdz sešiem gadiem arī par tāda smaga nozieguma izdarīšanu, par kuru šajā likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku, ilgāku par pieciem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta pirmo daļu nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, savukārt minētā panta otrajā daļā noteikts, ka likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir kā citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā likuma spēkā stāšanās [..]. Savukārt Krimināllikuma pārejas noteikumu 32.pants paredz, ka pamatsodu kā probācijas uzraudzību sāk piemērot arī pilngadīgām personām, kuras noziedzīgu nodarījumu izdarījušas līdz 2024.gada 31.decembrim, bet vēl nav notiesātas.

Ievērojot, ka Krimināllikuma 38.^{1}panta 2.^{1}daļa ir labvēlīga apsūdzētajam, un ņemot vērā iepriekš šajā spriedumā doto izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturojumu, /Persona A/ personību raksturojošās ziņas, tostarp to, ka apsūdzētais atzīstams par agrāk nesodītu, arī apstākli, ka no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas pagājuši vairāk kā četri gadi un lietā nav konstatētas /Persona A/ personību negatīvi raksturojošas ziņas,apelācijas instances tiesa gūst pārliecību, ka /Persona A/, neizciešot brīvības atņemšanu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tādēļ viņam kā pamatsods piemērojama probācijas uzraudzība, kas ir personas piespiedu iesaistīšana tās vecumam,

psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos. Apelācijas instances tiesas ieskatā, piemērojot apsūdzētajam /Persona A/ par izdarīto noziedzīgo nodarījumu probācijas uzraudzību, tiks sasniegts Krimināllikuma 35.pantā definētais soda mērķis: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[9.4] Nosakot soda mēru, atbilstoši Krimināllikuma 46.panta 3.[1]daļai apgabaltiesa ņem vērā jau iepriekš analizēto noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un atbildību ietekmējošos apstākļus. Kaut arī ir konstatēts viens atbildību pastiprinošais apstāklis un nav konstatēti atbildību mīkstinošie apstākļi, tomēr bez ievērības nav atstājams arī apstāklis, kādu pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa spriedumā - sākotnējā vārdiskā konflikta eskalācijas pamatā bija abu – gan cietušā, gan apsūdzētā rīcības (sabiedrībā vispārpieņemtām uzvedības normām neatbilstoša savstarpēja saskarsme) kopums, kā arī ņemams vērā, ka sodam jābūt savlaicīgam. Minētajos apstākļos apgabaltiesa atzīst, ka soda mērķis ir sasniedzams, nosakot probācijas uzraudzību tās minimālajā apmērā uz trim gadiem, kas ir atbilstošs, samērīgs un taisnīgs sods, kam ir represīvs raksturs, jo personas uzvedība ir pakļauta dažādiem ierobežojumiem un kontrolei un vainīgais tiks iesaistīts atbilstošos sociālās uzvedības korekcijas pasākumos, kā arī pienākumu nepildīšanas gadījumā likums paredz neizciesto probācijas uzraudzības laiku attiecīgi aizstāt ar brīvības atņemšanu.

[9.5] Pirmās instances tiesā aizstāvība vispārīgā formā, neatklājot kā pārkāpums konkrēti izpaudies, bija vērsusi uzmanību arī uz tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā neievērošanu.

Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmajā daļā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

No lietas materiāliem redzams: kriminālprocess uzsākts 2020.gada 5.novembrī; apsūdzētais personas, kurai ir tiesības aizstāvību, statusu ieguvis 2021.gada 7.aprīlī, apsūdzētais nav bijis aizturēts un viņam nav piemēroti drošības līdzekļi; pirmstiesas izmeklēšana pabeigta un lieta nodota kriminālvajāšanai 2022.gada 1.martā, tiesai – 2022.gada 22.aprīlī, pirmā tiesas sēde nozīmēta 2023.gada 19.janvārī, noņemta no skatīšanas saistībā ar tiesneša slimību, pēc kā lieta iztiesāšanai nodota Kurzemes rajona tiesai, kur pirmā tiesas sēde nozīmēta 2023.gada 24.martā, kopumā nozīmētas 9 tiesas sēdes, un spriedums pasludināts 2023.gada 14.novembrī. No minētā izriet, ka pirmstiesas izmeklēšanā un kriminālvajāšanā lieta atradusies vienu gadu un piecus mēnešus, ilgākais bezdarbības periods ir bijis līdz pirmajai tiesas sēdei, bet pēc tās lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez neattaisnotas novilcināšanās nepilnu astoņu mēnešu laikā regulāri nozīmētās tiesas sēdēs. Kaut arī lieta tiesai nodota vienā sējumā un uz tiesu uzaicināmo personu sarakstā iekļauts apsūdzētais, cietušais, četri liecinieki un eksperts, līdz ar to lieta nav atzīstama par sarežģītu, tomēr lietas izskatīšanā nepamatoti ilgstošus bezdarbības periodus, kas būtu sasaistāmi ar apsūdzētā tiesību ierobežojumiem vai pārkāpumiem, apgabaltiesa nekonstatē.

Tādējādi apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kriminālprocesa likuma 14.pantā reglamentētais kriminālprocesa pamatprincipa pārkāpums nav konstatējams un līdz ar to nav arī pamats soda noteikšanā apsvērt Krimināllikuma 49.[1]panta nosacījumu piemērošanu.

[9.6] Saskaņā ar Sodu izpildes kodeksa 138.[1]panta pirmās daļas 1.punktu apsūdzētajam ir pienākums 10 darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās pieteikties soda izpildes uzsākšanai, ierodoties Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai vai, ja notiesātajam nav deklarētās dzīvesvietas, — Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā, kuras darbības teritorijā atrodas viņa faktiskā dzīvesvieta.

[10] Apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa no apsūdzētā valsts labā piedzinusi Juridiskās palīdzības administrācijas cietušajam izmaksāto valsts kompensāciju 1935 *euro* un cietušā /Persona B/ labā piedzīta mantiskā kaitējuma kompensācija 1599,78*euro* un morālā kaitējuma kompensācija 6065 *euro* apmērā. Cietušais spriedumu nav pārsūdzējis, savukārt apsūdzētais mantiska rakstura piedziņas uzskatījis par noraidāmām.

Attiecībā par valsts labā no apsūdzētā piedzīto cietušajam izmaksāto valsts kompensāciju 1935 *euro* apelācijas instances tiesa norāda, ka šādas piedziņas pamatā ir likums „Par valsts kompensāciju cietušajiem". Šī likuma 3.[1]panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka noziedzīga nodarījuma izdarītājam, kurš atzīts par vainīgu, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu, ir pienākums atmaksāt valsts budžetā cietušajam izmaksāto valsts kompensāciju. Ņemot vērā minēto likuma normu un to, ka apsūdzētais atzīts par vainīgu viņam izvirzītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas, cietušajam izmaksātā valsts kompensācija pamatoti valsts labā piedzīta no apsūdzētā.

Saistībā ar cietušā /Persona B/ labā noteikto kaitējuma kompensāciju, kas piedzīta no /Persona A/, apelācijas instances tiesa norāda turpmāko.

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka, izlemjot jautājumu par kaitējuma kompensācijas pieteikuma apmierināšanu, pirmās instances tiesa ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 1., 22., 350., 351., 352., 353.pantā un Civillikuma 1635., 1779.pantā noteikto regulējumu, ievērojot Latvijas Republikas Satversmes 94.pantā ietverto personas neaizskaramības principu, atzinusi, ka cietušajam /Persona B/ pienākas atlīdzība par noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu. Tiesas noteikto kompensāciju veido mantiskā zaudējuma kompensācija un kompensācija par morālo aizskārumu.

Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstošu atlīdzinājumu. Kriminālprocesa likuma 22.pants garantē personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, procesuālās iespējas morālā kaitējuma kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai. Savukārt šajā pantā noteiktā pamatprincipa piemērošanu regulē Kriminālprocesa likuma 26.nodaļā ,,Ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšana" ietvertās normas. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu, tā ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements.

Likumdevējs ir noteicis tiesai tiesības lemt par morālā kaitējuma kompensācijas apmēru pēc sava ieskata. Likumdevējs norādījis vairākus kritērijus kompensācijas apmēra noteikšanai, un kaitējuma kompensācija uzskatāma par atbilstīgu nodarījumam tikai tad, ja šie kritēriji ir izvērtēti. Minētie kritēriji ir norādīti Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmajā daļā, kas noteic, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā: 1) radīto mantisko zaudējumu apmēru; 2) noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu; 3) nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu; 4) morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu; 5) psihiskas traumas.

Skaidri un nepārprotami morālā kaitējuma kompensāciju noteikšanas kritēriji nepastāv. Nosakot atlīdzinājumu, tiesa pauž valsts nostāju par aizskarto tiesību un paša tiesību aizskāruma nozīmīgumu, līdz ar to atlīdzinājums demokrātiskā un tiesiskā valstī nevar būt nesamērīgi mazs (*Latvijas Republikas Satversmes komentāri, VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs profesora R.Baloža zinātniskā vadībā. - Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011., 158. un 159.lpp.*).

Apelācijas instances tiesa norāda, ka kompensācijai jāpilda arī taisnīguma, prevencijas un samierināšanas funkcija, kompensācijai jāattur vainojamā persona no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē. Bez tam atlīdzinājumam jābūt samērojamam ar nodarīto kaitējumu – jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā sniegtā motivācija pieteiktās kaitējuma kompensācijas par mantisko zaudējumu un morālo aizskārumu apmierināšanai noteiktajā daļā ir atbilstoša un pamatota kā ar lietā sniegtajiem pierādījumiem, tā ar atsaucēm uz tiesību normām un tiesu prakses atziņām.

Apelācijas instances tiesai nav iesniegtas jaunas ziņas, kuras būtu ņemamas vērā, izlemjot pieteikto kaitējuma kompensāciju.

Aizstāvības lūgums noraidīt visas mantiskā rakstura piedziņas no apsūdzētā sasaistīts ar lūgumu apsūdzēto attaisnot, vienlaicīgi lūgums nav motivēts ar citiem argumentiem, nav atklāts, kāpēc cietušā pieteiktā kaitējuma

kompensācija gan par mantiskiem zaudējumiem, gan morālo aizskārumu saistībā ar apsūdzētā prettiesisko pret cietušo vērsto rīcību nepienāktos.

Ņemot vērā, ka apelācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma pārkāpumus kaitējuma kompensācijas noteikšanā, atzīstams, ka šajā spriedumā nav nepieciešams atkārtoti analizēt un motivēt cietušā labā noteiktās kaitējuma kompensācijas pamatotību.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu Kurzemes apgabaltiesa

nosprieda

Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 14.novembra spriedumu atcelt daļā par /Persona A/ noteikto sodu.

/Persona A/ par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, piemērojot Krimināllikuma 38.^{1}panta 2.^{1}daļu, sodīt ar probācijas uzraudzību uz 3 gadiem.

Uzlikt par pienākumu /Persona A/ 10 darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās pieteikties soda izpildes uzsākšanai, ierodoties Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai vai, ja notiesātajam nav deklarētās dzīvesvietas, — Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā, kuras darbības teritorijā atrodas viņa faktiskā dzīvesvieta.

Nolēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 darbdienu laikā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, protestu vai sūdzību iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Motivēta nolēmuma pieejamības diena 2025.gada 29.janvāris.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Daidere

Tiesneši D.Aktumanis

A.Āva

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu